

Številka: 00104-146/2019/5

Datum: 4. 7. 2019

Odgovor na poslansko vprašanje Janija Ivanuše v zvezi s »popoldanskim s.p.«

Predsednik Državnega zbora Republike Slovenije, mag. Dejan Židan, je na Vlado Republike Slovenije (v nadaljevanju: Vlada) v imenu poslanske skupine Slovenske nacionalne stranke posredoval pisno poslansko vprašanje poslanca Janija Ivanuše v zvezi s »popoldanskim s.p.«.

V zvezi z navedeno problematiko Vladi zastavlja naslednja vprašanja:

1. Koliko zaposlenih v javnem sektorju ima »popoldanski s.p.«?
2. Ali imajo lahko zaposleni v javnem sektorju »popoldanski s.p.«?
3. Kakšno je mnenje Vlade glede zaposlenih v javnem sektorju, ki imajo »popoldanski s.p.«?
4. Ali obstajajo omejitve zaposlenih v javnem sektorju glede registracije »popoldanskega s.p.« (npr. konflikt interesov) oziroma izbire dejavnosti?
5. Ali je lahko tudi naročnik »popoldanskega s.p.« (če je edini naročnik, če se delo opravlja v prostorih, po navodilih naročnika, če opravlja enako delo kot redno zaposleni) prisiljen v zaposlitev delavca?

Vlada je poslansko vprašanje proučila in nanj posreduje naslednji odgovor:

Vlada uvodoma pojasnjuje, da Zakon o javnih uslužbencih¹ (v nadaljevanju: ZJU) v 1. členu opredeljuje pojem javnega sektorja, s katerim določa obseg sistema javnih uslužbencev. Skladno z institucionalnim kriterijem na eni strani našteva organizacije, ki sodijo v javni sektor po tem zakonu, in na drugi strani izključuje nekatere druge organizacije. V javni sektor tako sodijo:

- državni organi in uprave lokalnih skupnosti;
- javne agencije, javni skladi, javni zavodi in javni gospodarski zavodi;
- druge osebe javnega prava, če so posredni uporabniki državnega proračuna ali proračuna lokalne skupnosti.

Del javnega sektorja po tem zakonu pa niso javna podjetja in gospodarske družbe, v katerih ima večinski delež oziroma prevladujoč vpliv država ali lokalna skupnost. Tudi funkcionarji v državnih organih in organih lokalnih skupnosti niso javni uslužbenci.

ZJU v istem členu nadalje opredeljuje pojem javnega uslužbenca. Med javne uslužbence sodi vsak posameznik, ki sklene delovno razmerje v javnem sektorju. Status javnega uslužbenca je torej najprej vezan na sklenitev delovnega razmerja, drugi pogoj za status javnega uslužbenca pa je sklenitev delovnega razmerja v javnem sektorju.

Pojem javnega sektorja in javnega uslužbenca ZJU definira v prvem, uvodnem delu zakona, ki ureja skupne elemente uslužbenskega sistema v celotnem javnem sektorju. Drugi del zakona pa velja le za javne uslužbence v državnih organih in upravah lokalnih skupnosti. Zanje veljajo večje posebnosti, zato je bila potrebna celovita ureditev sistema javnih uslužbencev v državnih

¹ Uradni list RS št. 63/07 – uradno prečiščeno besedilo, 65/08, 69/08-ZTFI-A, 69/08-ZZavar-E, 74/09 Odl.US: U-I-136/07-13 in 40/12-ZUJF.

organih in upravah lokalnih skupnosti ter njihovih posebnih pravic in obveznosti, ki jih narekuje javni interes.

ZJU javne uslužbenke v državnih organih in upravah lokalnih skupnosti glede na naravo dela, ki ga opravljajo, deli na dve kategoriji: uradnike, ki opravljajo javne naloge (naloge, ki so neposredno povezane z izvrševanjem oblasti ali z varstvom javnega interesa), in na strokovno-tehnične uslužbenke, ki opravljajo spremljajoča dela (kadrovske, materialne, finančne poslovanje, tehnična dela) zaradi nemotenega izvajanja javnih nalog organa (23. člen ZJU). ZJU na dve kategoriji ne ločuje samo javnih uslužbencev, temveč tudi delovna mesta.

V zvezi s pisnim poslanskim vprašanjem Vlada pojasnjuje, da je za uradnike, zaposlene v državnih organih in upravah lokalnih skupnosti glede opravljanja drugih dejavnosti in konflikta interesov treba primarno upoštevati ureditev iz 100. člena ZJU, pri čemer na posameznih upravnih področjih opravljanje drugih dejavnosti in konflikt interesov lahko dodatno urejajo tudi posebni predpisi (na primer vojska, policija, inšpektorji...). V takšnih primerih je treba upoštevati tudi morebitne določbe posebnih predpisov s posameznega delovnega področja glede opravljanja dejavnosti in konfliktov interesov, kar pomeni, da je treba presojo okoliščin v vsakem konkretnem primeru opraviti tudi upoštevaje morebitne določbe posebnih predpisov (zakonov in podzakonskih predpisov), ki urejajo delovno področje, na katerem je uradnik zaposlen. Poleg navedenih predpisov je pri presoji konflikta potrebno upoštevati tudi določbe Kodeksa ravnanja javnih uslužbencev (Uradni list RS, št. 8/01), ki prav tako ureja nasprotje interesov² in se uporablja za vse javne uslužbenke.

ZJU v 100. členu vsebuje omejitve, ki se nanašajo le na uradnike, ki opravljajo javne naloge, in bi jih lahko označili kot nezdržljivost uradniškega statusa z opravljanjem določenih dejavnosti, pri čemer je potrebno izhajati iz dejstva, da je načeloma dovoljeno opravljanje vseh dejavnosti, razen tistih, pri katerih:

1. bi bila dejavnost v nasprotju s konkurenčno prepovedjo ali konkurenčno klavzulo po zakonu, ki ureja delovna razmerja;
2. bi opravljanje dejavnosti lahko vplivalo na nepristransko opravljanje dela;
3. bi pri opravljanju dejavnosti lahko zlorabil informacije, do katerih ima dostop pri opravljanju nalog v službi in ki niso javno dostopne;
4. je opravljanje dejavnosti v škodo ugledu organa.

ZJU v nadaljevanju določa, da preden uradnik začne opravljati dejavnost, za katero meni, da bi bila ali bi utegnila biti v nasprotju z določbami v 1., 2., 3. in 4. točki prejšnjega odstavka, mora to sporočiti predstojniku. V primeru, da so izpolnjeni pogoji, opravljanje določene dejavnosti

---

² Kodeks ravnanja javnih uslužbencev v 13. členu določa:

»1. Nasprotje interesov nastane v okoliščinah, pri katerih ima javni uslužbenec zasebni interes, ki je tak, da vpliva ali ustvarja videz, da vpliva na nepristransko in objektivno opravljanje javnih nalog.

2. Zasebni interes javnega uslužbenca vključuje kakršno koli korist zanj, za njegovo družino, bližnje sorodnike, prijatelje in osebe ali osebe javnega ali zasebnega prava, s katerimi ima ali je imel poslovne ali politične stike. Zasebni interes vključuje tudi kakršno koli obveznost, bodisi finančno ali drugo, ki se nanaša na javnega uslužbenca.

3. Ker je javni uslužbenec običajno edina oseba, ki ve za nasprotje interesov, je javni uslužbenec osebno odgovoren, da:

- je pozoren na kakršno koli dejansko ali možno nasprotje interesov,
- ukrepa, da bi se takemu nasprotju interesov izognil,
- razkrije svojemu nadrejenemu tako nasprotje interesov, kakor hitro ga ugotovi,
- se ravna po končni odločitvi predstojnika, da se umakne iz okoliščin ali da se izogne okoliščinam, ki povzročajo nasprotje interesov.

4. Kadar je potrebno, da to stori, naj javni uslužbenec izjavi, ali obstaja nasprotje interesov ali ne.

5. Kakršno koli nasprotje interesov, ki ga navede kandidat za delovno mesto ali zaposleni pri osebi javnega prava, je treba rešiti pred sklenitvijo delovnega razmerja ali pred razporeditvijo na delovno mesto.«

predstojnik prepove uradniku s sklepom, za kar mora sprejeti oceno morebitnih vplivov opravljanja dejavnosti na nepristransko opravljanje dela ali na ugled organa.

Vlada posebej pojasnjuje, da dolžnost sporočanja in navedene omejitve ne veljajo za dejavnosti znanstvenega in pedagoškega dela, dela v kulturnih, umetniških, športnih, humanitarnih in drugih podobnih društvih in organizacijah, dela na publicističnem področju in za članstvo oziroma delovanje v političnih strankah. Posebna ureditev pa je določena za uradnike na položajih generalnega direktorja, generalnega sekretarja, predstojnika organa v sestavi, predstojnika vladne službe, načelnika upravne enote in direktorja občinske uprave oziroma tajnika občine, ki ne smejo opravljati pridobitnih dejavnosti, razen znanstvenega, raziskovalnega, pedagoškega, umetniškega in publicističnega dela oziroma kulturne dejavnosti.

Vlada nadalje opozarja še na določbe 37. člena Zakona o integriteti in preprečevanju korupcije (Uradni list RS, št. 69/11 - uradno prečiščeno besedilo), ki določa, da mora biti uradna oseba, kamor sodijo tudi uradniki in drugi javni uslužbenci, pozorna na vsako dejansko ali možno nasprotje interesov in mora storiti vse, da se mu izogne, pri čemer uradna oseba svoje funkcije ali službe ne sme uporabiti zato, da bi sebi ali komu drugemu uresničila kakšen nedovoljen zasebni interes. Nasprotje interesov je na podlagi iste zakonske določbe opredeljeno kot okoliščine, v katerih zasebni interes uradne osebe vpliva ali ustvarja videz, da vpliva na nepristransko in objektivno opravljanje njenih javnih nalog, pri čemer je zasebni interes opredeljen kot premoženjska ali nepremoženjska korist za uradno osebo, za njene družinske člane in za druge fizične osebe ali pravne osebe, s katerimi ima ali je imela uradna oseba osebne, poslovne ali politične stike.

Ugotavljanje in ocenjevanje konkretnih okoliščin v posameznih primerih ter sprejemanje odločitev so v pristojnosti predstojnika posameznega organa, ki ob upoštevanju nalog uradnika ugotavlja, ali obstajajo razlogi, zaradi katerih bi bilo potrebno uradniku opravljanje drugih dejavnosti prepovedati oziroma ali obstaja konflikt interesov. Pri sprejemanju odločitve glede morebitne prepovedi opravljanja dejavnosti v posameznem primeru je namreč potrebno upoštevati več okoliščin in dejstev, ki jih vsekakor predstojnik organa, v katerem uradnik opravlja delo, tudi najbolje pozna. Upošteva je navedeno Vlada ob tem posebej pojasnjuje, da se podatki o tem, koliko javnih uslužbencev v državnih organih in upravah lokalnih skupnosti ima »popoldanski s.p.«, ne zbirajo, saj je, kot že navedeno, sprejemanje odločitev v zvezi z opravljanjem drugih dejavnosti in konfliktom interesov v izključni pristojnosti predstojnika posameznega organa. Vlada pojasnjuje še, da uslužbenska zakonodaja javnim uslužbencem sicer ne omejuje lastništva v gospodarski družbi oziroma statusa samostojnega podjetnika posameznika.